

VIHREÄT nuoret

PERIAATEOHJELMA

Hyväksytty liittokokouksessa 21.4.2013

1 JOHDANTO

Tähän ohjelmaan on kirjoitettu auki ViNON periaatteet, jotka toimivat kaiken politiikkamme taustalla ja ohjaavat toimintaamme.

Ensisijainen tavoitteemme on maapallo, jolla ihmiskunta elää ja kehitty sopusoinnussa muun luonnon kanssa. Ihmisyys ei kuitenkaan ole vain taakka maapallon kannettavana, vaan näemme ihmisyyteen kuuluvan paljon kauniita asioita, kuten rakkautta, luovuutta ja yhteisöllisyyttä. Haluamme yhteiskunnan, joka on kestävä niin luonnon kuin ihmisten näkökulmasta.

Tavoittelemme:

- Luonnon kestävyyttä
- Sosiaalista kestävyyttä
- Oikeutta omaehtoiseen elämään
- Yhtä ihmiskuntaa

2 LUONNON KESTÄVYYS

Luonnon kestävyys tarkoittaa sen monimuotoisuuden turvaamista ja ihmisen toiminnan rajoittamista niin, että myös tulevilla ihmisukupolvilla ja muilla lajeilla on mahdollisuus hyvään elämään. Ympäristön hyvinvointi luo reunaehdot kaikelle muulle politiikalle.

2.1 Luonnolla on itseisarvo

Luonto on arvokas itsessään eikä vain ihmisten kokemusten ja luonnosta revittyjen hyötyjen vuoksi. Olemme täysin riippuvaisia ympäristöstämme, joka tuottaa meille hengitysilman, lähimetsän rauhan ja peltojen viljavuuden. Meidän tulee suojella näitä mahdollisuuksia ja turvata ne kaikille ympäri maailman nyt ja tulevaisuudessa.

Ihmiskunta on toiminnallaan saanut aikaan suurta epätasapainoa maapallon ekosysteemeissä. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja typpikierron häiriöt ovat esimerkkejä aiheuttamistamme maailmanlaajuisista ongelmista. Toimintamme pitää pysyä niissä rajoissa, jotka planeettamme meille asettaa.

Ilmastokriisi on suuri uhka elämälle maapallolla: Se happamoittaa meret, sulattaa jäätiköt ja lisää aavikoitumista. Ilmastonmuutos vaarantaa myös ihmisten mahdollisuudet tuottaa ruokaa, käydä kauppaa ja elää turvassa ilman sotia. Kaikki sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä keino ilmastonmuutoksen torjumiseksi on käytettävä. Olemme viivytelleet jo liian kauan.

2.2 Ympäristö asettaa taloudelle rajat

Talousjärjestelmän tarkoituksena on tuottaa hyvinvointia kaikille ympäristön kantokyvyn rajoissa. Emme hyväksy nykyisenkaltaista luonnon kestämatöntä hyväksikäyttöä. Talousjärjestelmämme on varmistettava ympäristön pysyvän vähintään yhtä hyvässä tilassa seuraaville sukupolville.

Ekologisesti kestävä talous tarvitsee tuekseen vahvaa julkista sektoria, joka pystyy asettamaan verotuksen ja sääntelyn keinoin tiukat ja sitovat ympäristön hyvinvoinnin turvaavat rajat. Näiden rajojen sisällä markkinat auttavat löytämään kestävimät toimintatavat. Ympäristöä vahingoittavien tahojen on maksettava aiheuttamistaan vahingoista.

On mahdollista, etteivät markkinat löydä ympäristön kannalta kestäviä tapoja nykyisen kaltaisen materiaallisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Tällöin hallittu taloudellinen taantuma on parempi vaihtoehto kuin ympäristön tuhoutuminen.

Energian ollessa niukka resurssi kaiken toiminnan tulee olla energiatehokasta. Energiaa tulee tuottaa niin, että tuotannosta aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman pieniä myös pitkällä aikavälillä. ViNO kannattaa puhtaita ja uusiutuvia energiantuotantomuotoja.

3 SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa meille kaikkien ihmisten yhdenvertaista mahdollisuutta itsenäisyyteen, osallisuuteen ja vapauteen. Sosiaalinen kestävyys vaatii toteutuakseen yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden edistämistä koko yhteiskunnassa.

3.1 Jokainen yksilö on samanarvoinen

Ketään ei saa syrjiä sukupuolen, seksuaalisuuden, sosioekonomisen taustan, vammaisuuden, etnisyyden, uskonnon, iän tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi. Vastustamme syrjintää kaikkialla. Samalla yhdenvertaisuus on meille aktiivista moninaisuuden näkyväksi tekemistä ja tilan luomista sille.

Kapinoimme yhteiskunnan sukupuolittuneita rakenteita vastaan. Tiedostamme sukupuolten ja seksuaalisuuksien moninaisuuden ja vaadimme kaikille samanarvoisuutta. Jokaisella on oltava oikeus elää elämäänsä omista lähtökohdistaan eikä ulkoa annettujen roolien mukaan. Olemme siis feministejä.

Yhdenvertainen yhteiskunta rakennetaan syrjiviä rakenteita ja lakeja purkamalla. Avioliittolaki ei saa katsoa avioituvien lukumäärää tai sukupuolta. Avioliiton tulee olla sen solmivien henkilöiden keskinäinen, yksilöiden tahtoon perustuva sopimus. Valtio ei saa antaa yhdellekään uskolle etuoikeuksia eivätkä vanhemmuuden kustannukset saa langeta vain äidin työnantajille.

Matkalla yhdenvertaiseen yhteiskuntaan positiivinen erityiskohtelu on hyväksyttävää, jos se on hyvin perusteltua. Toiset tarvitsevat enemmän saadakseen saman verran. Esimerkiksi vammaisille on taattava kuljetuspalvelut.

Ihmiset ja muut eläimet ovat yksilöitä, joilla on ainutlaatuinen kokemusmaailma. Eläin on arvokas itsenään, eikä sen ihmiselle tuottaman hyödyn kautta. Tavoitteenamme on yhteiskunta, jossa ihminen ei yksisuuntaisesti hyödynnä eläimiä, vaan kaikilla lajeilla on yhdenvertaiset oikeudet lajityypilliseen käyttäytymiseen.

3.2 Hyvinvointivaltio on pelastettava

Uskomme, että yhteiskunnan arvo mitataan siinä, miten heikoimmassa asemassa olevat voivat suhteessa muihin. Vahvoihin sosiaaliin oikeuksiin perustuva hyvinvointivaltio on säilytettävä ja sitä on kehitettävä edelleen.

Sosiaaliturvajärjestelmän on tunnistettava paremmin erilaiset elämäntilanteet ja niiden limittäisyys. Ihmisellä on oltava oikeus esimerkiksi opiskella ja sairastaa samanaikaisesti. Tarvittava tuki on saatava ilman monimutkaista ja leimaavaa byrokratiaa, esimerkiksi perustulona.

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierot ovat pieniä. Kaikilla on oikeus menestyä ja vaurastua, mutta valtiolla on velvollisuus tasata tuloeroja ja samalla kerätä varoja kansalaistensa hyvinvointiin.

Julkisiin peruspalveluihin panostaminen ennaltaehkäisee sosiaalisia ongelmia. Yhteiskuntamme palvelurakenne ei saa eriytyä köyhien ja rikkaiden terveyspalveluihin, päiväkoteihin tai kouluihin. Kun julkiset peruspalvelut ovat laadukkaita, kaikki haluavat käyttää niitä ja huolehtia niiden toimivuudesta.

Vahva julkinen sektori ei saa olla tasapäistävä, vaan sen tulee ottaa huomioon ihmisten moninaisuus. Hyvinvoivassa ja oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla on taustastaan riippumatta mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan sen jäsenenä, ei vain palveluiden käyttäjinä.

3.3 Tieto ja taide ovat vapaita

Koulutuksen on oltava maksutonta, laadukasta ja kaikkien saavutettavissa. Tällainen koulutus on paras keino ehkäistä yhteiskunnallista eriarvoisuutta.

Kaikkien ihmisten on taustastaan riippumatta hyvä tutustua ja törmätä eri kulttuureihin. Monikulttuurisessa ilmapiirissä syntyy uutta ja rikasta kulttuuria, mutta ihmisoikeusloukkauksia kuten naisten alistamista ja omasta tahdosta riippumattomia ympärileikkauksia, joille ei ole lääketieteellistä perustelua, ei tule hyväksyä monikulttuurisuuden nimissä.

Suomen viralliset kielet ovat ainutlaatuisia ja meidän tulee sekä vaalia että rohkeasti kehittää niitä. Myös murteiden ja vähemmistökielien, kuten saamen, romanikielen ja viittomakielen, säilymistä hengissä ja elinvoimaisina on tuettava.

Kaikilla on oltava mahdollisuus taiteen luomiseen ja sen koko skaalasta nauttimiseen. Perinteisten kulttuurimuotojen tukemisen lisäksi yhteiskunnan on tarjottava mahdollisuuksia uuden luomiseen. Taide ei saa jäädä vain museoihin ja teattereihin, vaan sen on saatava kukkia myös ulkona ja sellaisissakin julkisissa paikoissa, joihin sitä kaikki eivät toivo. Vapaat tilat ja innostava ilmapiiri kartuttavat kulttuurista pääomaamme.

Uskomme avoimeen tietoon ja internetin demokratisoivaan voimaan. Olemme kaikki osallisia maailman yhteisistä kulttuuri- ja tietovarannoista, jotka eivät noudata kansallisia tai kielellisiä rajoja. Siksi tekijänoikeus- ja patenttilainsäädäntöä pitää kehittää huomioimaan uusi teknologia ja kuluttajien etu. Samalla on huolehdittava kulttuurintekijöiden toimeentulosta ilman turhia kaupallisia välikäsiä.

Moderneja yhteiskuntia ja koko ihmiskuntaa kohtaavien yhä monimutkaisempien haasteiden ratkaiseminen edellyttää laadukasta tieteellistä tutkimusta, jonka pohjalle yhteiskunnallinen päätöksenteko tulee rakentaa. Valtiovallan ja yliopistojen tulee taata tutkimuksen riippumattomuus kulloisistakin poliittisista intohimoista.

4 OMAEHTOINEN ELÄMÄ

Jokaisella on oikeus elää omaehtoista elämää. Ihmisten vapauksia ei tule rajoittaa ilman päteviä perusteita. Vapaus merkitsee meille aitoa oman elämän hallintaa ja mahdollisuutta tehdä itseämme koskevia päätöksiä ilman muiden vaikutusta.

4.1 Vapaus ja vastuu kuuluvat kaikille

Meillä kaikilla on vapaus päättää omasta kehostamme, mielipiteistämme ja sanoistamme. Esimerkiksi sosiaaliset normit, uskonto tai perinteet eivät ole riittäviä syitä rajoittaa näitä vapauksiamme. Jokainen on vapaa toimimaan tahtonsa mukaan, mikäli ei rajoita muiden vapauksia tai aiheuta vahinkoa ympäristölleen.

Haluamme purkaa rakenteita, jotka ajavat ihmisiä tekemään valintoja muista syistä kuin omasta tahdostaan. On tuettava myös niitä, joiden edellytykset tehdä valintoja ovat rajalliset. Ihmisillä on vastuu teoistaan ja niiden seurauksista, mutta hyvinvointivaltiossa ketään ei hylätä.

Ruumiillinen koskemattomuus ja itsemääräämisoikeus ovat yleismaailmallisia oikeuksia. Oikeus aborttiin kuuluu kaikille. Ihmisille on myös taattava oikeus seksityöhön laillisessa ja turvallisessa ympäristössä, ja laista on poistettava pakkosterilisaatio sukupuolen korjauksen yhteydessä. Jokaisella on oikeus hyvään kuolemaan tarvittaessa avustettuna.

Väkivaltaa ei voida hyväksyä missään tilanteessa ja väkivallan uhreille on taattava suoja riippumatta siitä, tapahtuuko väkivalta julkisessa vai yksityisessä tilassa.

Päihdepolitiikkaa pitää tarkastella yksilön oikeuksien näkökulmasta. Rajoittavina tekijöinä on kuitenkin minimoitava yhteiskunnalle koituvia haittoja sekä yksilölle ja tämän lähipiirille koituvaa tuskaa painottaen ennaltaehkäisyä. Yhteiskunnan on puututtava ihmisen negatiiviseen kierteeseen ja oltava valmis nostamaan hänet takaisin jaloilleen.

4.2 Työ on otettava omiin käsiin

Omaehtoinen, palkitseva työ on hyvän elämän edellytys. Myös vapaa-ajalla ja kolmannella sektorilla tehdyn työn arvo pitää tunnustaa perinteisen palkkatyön rinnalla. Ihmisillä tulee olla mahdollisuus neuvotella itselleen työnsä ja toisaalta vapaa-aikansa ehdot ilman kenenkään painostusta ja ilman vaaraa perusoikeuksien loukkaamisesta.

Nykyinen työnantajajärjestöjen, ammattiyhdistysten ja valtion kolmikanta pitää yllä vanhentuneita rakenteita ja kaventaa demokraattisesti valittujen elinten päätösvaltaa. Järjestäytymällä työntekijät voivat silti vastata nykypäivän haasteisiin, esimerkiksi pätkätoihin ja määräaikaisten työsuhteiden ketjuttamiseen.

Ihmisillä pitää olla mahdollisuus vähentää työtuntejaan ja kulutustasoaan, mutta toisaalta myös toteuttaa itseään työnteolla, vaurastua ja maksaa enemmän veroja. Eläkejärjestelmää tulee uudistaa – esimerkiksi eläkeikää korottamalla – sukupolvineutraaliksi siten, että suurten ikäluokkien taakka ei kasautuisi nuorten maksettavaksi. Samalla työelämän puitteita on muutettava esimerkiksi niin, että työssä tuetaan yksilön jaksamista ja työssä kehittymistä läpi työuran.

Perustulo eli kaikille vastikkeettomasti ilman tarveharkintaa tai työvaatimusta jaettava minimitoimeentulo on jokaisen kansalaisen perusoikeus. Riittävä perustulo vähentää byrokratiaa, toteuttaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja auttaa sopeutumaan työelämän muutoksiin.

4.3 Aito demokratia lähtee ruohonjuuritasolta

Demokratian perimmäinen tarkoitus on mahdollistaa yksilölle vaikuttaminen omaan elinympäristöönsä ja maailman epäkohtiin.

Mielestämme on parempi kuulla kaikki mielipiteet ja seurata parasta argumenttia suosituimman ja tutuimman sijaan. Siksi kenenkään ääni ei saa jäädä kuulematta. Esimerkiksi vammaisen, saamelaisen tai köyhän mielipide ei saa hukkaa massademokratiaan, vaan näitä ihmisiä on kuultava erityisesti heitä itseään koskevissa asioissa.

Päätöksiä ei saa tehdä suljettujen ovien takana, vaan jokaisella pitää olla mahdollisuus seurata ja kommentoida päätöksentekoa esimerkiksi verkon kautta. Asiakirjat pitää julkaista kaikkien nähtäväksi ja kritisoitavaksi jo valmisteluvaiheessa.

Kansalaisyhteiskunnan on voitava nostaa asioita keskusteluun ja äänestettäväksi muutenkin kuin edustajiensa suulla. Vaaleissa jokaisen äänen on oltava samanarvoinen.

5 YKSI IHMISKUNTA

Kannatamme ylikansallista päätöksentekoa maailman kriisejä ratkaistaessa. Valtaa jaettaessa on kuitenkin noudatettava läheisyysperiaatetta: päätökset on tehtävä alimmalla tasolla, jolla kyseinen ongelma voidaan ratkaista. Kansainvälisen yhteisön on puututtava tilanteeseen, jos valtio itse toistuvasti ja järjestelmällisesti loukkaa tai rajoittaa kansalaistensa ihmisoikeuksia.

Uskomme, että oikeudenmukaisuus on avain kestävään rauhaan. Demokratia oikeudenmukaisuuden toteutumismuotona on tällöin avainasemassa rauhan kehittämisessä ja ylläpitämisessä niin paikallisesti kuin globaalistikin. Lopullisena tavoitteenamme on aseeton maailma.

Globalisaatio on tuonut ihmisiä lähemmäs toisiaan ja osaltaan mahdollistanut hyvinvoinnin huomattavan kasvun. Kannatamme vapaata liikkuvuutta ja muuta maiden rajat ylittävää kanssakäymistä, kunhan se on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä.

Politiikkamme ei lopu Suomen eikä Euroopan rajoilla, vaan syleilemme koko maailmaa. Globaalin oikeudenmukaisuuden on oltava keskeisenä tavoitteena kaikessa politiikanteossa. Oikeudet kuuluvat ihmisille ja muille eläimille asuinpaikasta riippumatta ja Maa on yhteinen kotimme.

Radikaalikin väkivallaton toiminta ja kansalaistottelemattomuus ovat oikeutettuja, jos näin voimme pelastaa tulevaisuuden nykypäivältä!